

Sygn. akt IV P 11/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 marca 2017 r.

Sąd Rejonowy w Krośnie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSR Mariusz Szwast
Protokolant:	Dorota Korzec

po rozpoznaniu w dniu 16 marca 2017 r. w Krośnie

sprawy z powództwa **B. K.**

przeciwko **Gminie (...)**

o zapłatę

I oddała powództwo

II zasądza od powódki B. K. na rzecz pozwanego Gmina (...) kwotę 2700 zł (słownie: dwa tysiące siedemset złotych) – tytułem zwrotu kosztów procesu.

SSR Mariusz Szwast

Sygn. akt IV P 11/17

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 16 marca 2017 roku

Powódka B. K. w pozwie przeciwko pozwanemu Gminie (...) wniosła o zasądzenie od pozwanego kwoty 11 270,85 zł tytułem odprawy emerytalnej wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 22 września 2016 r. do dnia zapłaty oraz o zasądzenie od pozwanego zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, opłaty od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł i wydatków związanych z dojazdem powódki i jej pełnomocnika do sądu.

W uzasadnieniu pozwu powódka podniosła, że zatrudniona była u pozwanego od września 1985 r. jako nauczyciel w Szkole Podstawowej w (...), następnie od 1992 r. w Szkole Podstawowej w (...). W kwietniu 2000 r. powódka uzyskała stopień nauczyciela mianowanego. W sierpniu 2012 r. umowa o pracę powódki została rozwiązana z powodu całkowitej likwidacji szkoły. Powódka nie podjęła pracy, a po spełnieniu wymogów o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych ZUS w (...) przyznał jej świadczenie kompensacyjne. Po tym powódka zwróciła się do pozwanego o naliczenie jej odprawy emerytalnej, której jednak jej odmówiono. Pozwany wskazał, że prawo do odprawy przysługuje nauczycielowi, którego stosunek ustał w związku z przejściem na emeryturę lub świadczenie kompensacyjne, a stosunek pracy powódki uległ rozwiązaniu w związku z całkowitą likwidacją szkoły. Użyte przez ustawodawcę sformułowanie „w związku z przejściem na emeryturę, rentę z tytułu niezdolności do pracy lub nauczycielskie

świadczenie kompensacyjne” nie zakłada wystąpienia jakiegokolwiek równoczesności rozwiązania stosunku pracy z mocy art. 20 KN z nabyciem praw emerytalnych (w tym świadczenia kompensacyjnego). Związek ustania stosunku pracy z przejściem na emeryturę lub rentę, o jakim stanowi art. 87 ust. 1 KN nie musi być przyczynowo – skutkowy, może być funkcjonalny albo czasowy. Prawo do odprawy emerytalnej należy do płacowych uprawnień pracownika.

W odpowiedzi na pozew pozwany Gmina (...) wniósł o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kosztów postępowania według norm przepisanych, z uwzględnieniem kosztów zastępstwa procesowego i opłaty skarbowej w kwocie 17 zł od pełnomocnictwa.

W uzasadnieniu odpowiedzi na pozew pozwany zarzucił, że powódce nie należy się odprawa emerytalna po 4 latach od ustania stosunku pracy w związku z uzyskaniem nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego. Artykuł 87 ust. 2 ustawy KN stanowi, że (...) prawo do trzymiesięcznej odprawy przysługuje nauczycielowi, którego stosunek pracy ustał w związku z przejściem na emeryturę, rentę z tytułu niezdolności do pracy lub nauczycielskie świadczenie kompensacyjne (...). Stosunek pracy powódki ustał w związku z likwidacją szkoły. Z art. 87 KN wynika, że nabycie nauczycielskiego prawa do odprawy emerytalnej uzależnione jest od istnienia związku pomiędzy rozwiązaniem stosunku pracy a przejściem na emeryturę. Może to być związek czasowy, przyczynowy lub funkcjonalny. Zgodnie z obowiązującym orzecznictwem Sądu Najwyższego pracownikowi odprawa emerytalna nie przysługuje, jeżeli wiek emerytalny pracownik osiągnął po rozwiązaniu stosunku pracy.

Sąd ustalił i zważył, co następuje :

Na podstawie umowy o pracę z dnia 2 września 1985 r. powódka B. K. została zatrudniona od 2 września 1985 r. na czas nieokreślony w Szkole Podstawowej w (...) na stanowisku nauczyciela.

Od dnia 1 września 1992 r. powódka została zatrudniona w Szkole Podstawowej w (...) na stanowisku nauczyciela.

W piśmie z dnia 14 maja 2012 r. zostało zawarte oświadczenie o rozwiązaniu z powódką umowy o pracę z zachowaniem trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia, który miał upłynąć 31 sierpnia 2012 r. Przyczyną wypowiedzenia umowy o pracę była całkowita likwidacja Szkoły Podstawowej w (...) na mocy uchwały nr (...) Rady Gminy (...) z dnia 27 kwietnia 2012r.

Dowód : akta osobowe powódki

Decyzją z dnia 14 czerwca 2016 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w (...) przyznał powódce nauczycielskie świadczenie kompensacyjne od dnia 8 maja 2016 r.

Dowód : decyzja ZUS z 14.06.2016 r. k. 14,

Sąd dał wiarę dowodom z dokumentów, których wiarygodność nie budzi wątpliwości, a strony im nie zaprzeczyły.

Artykuł 87 ust. 2 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2016 r., poz. 1379 t.j.) stanowi, że nauczycielowi spełniającemu warunki uprawniające do emerytury, renty z tytułu niezdolności do pracy lub nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, którego stosunek pracy ustał w związku z przejściem na emeryturę, rentę z tytułu niezdolności do pracy lub nauczycielskie świadczenie kompensacyjne, który przepracował w szkole co najmniej 20 lat, przyznaje się odprawę w wysokości trzymiesięcznego wynagrodzenia ostatnio pobieranego w szkole będącej podstawowym miejscem jego pracy.

Zgodnie natomiast z art. 92¹ § 1 k.p. pracownikowi spełniającemu warunki uprawniające do renty z tytułu niezdolności do pracy lub emerytury, którego stosunek pracy ustał w związku z przejściem na rentę lub emeryturę, przysługuje odprawa pieniężna w wysokości jednomiesięcznego wynagrodzenia.

Wskazane powyżej przepisy Karty Nauczyciela oraz kodeksu pracy określają warunki nabycia odprawy emerytalnej, rentowej czy świadczenia kompensacyjnego w sytuacji przejścia pracownika na emeryturę lub rentę czy nauczycielskie świadczenie kompensacyjne.

Punktem wyjścia dla rozważań w przedmiotowej sprawie są okoliczności ustania zatrudnienia powódki w Szkole Podstawowej w (...). Mianowicie ustanie zatrudnienia powódki nastąpiło w związku z likwidacją szkoły. Miało to miejsce w 2012 r. Nauczycielskie świadczenie kompensacyjne powódka uzyskała od dnia 8 maja 2016 r.

Już z samej definicji ustawowej wynika więc, że prawo do odprawy jest związane z powstaniem jednego z praw ubezpieczeniowych – emerytury, renty z tytułu niezdolności do pracy lub nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego.

Co do zasady pracownik uprawniony jest do uzyskania odprawy emerytalnej w związku z ustaniem jego zatrudnienia.

Dla uzyskania prawa do emerytury (w przypadku powódki nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego) pracownik musi osiągnąć odpowiedni wiek emerytalny i posiadać odpowiedni okres ubezpieczenia.

Z cytowanego powyżej przepisu Karty Nauczyciela nie wynika, aby prawo do odprawy zależało od przejścia na emeryturę w następnym dniu po rozwiązaniu stosunku pracy, ani nie wyznacza innego terminu tego przejścia. Można zatem przyjąć, że przejście to może nastąpić w innym, późniejszym terminie, niż następujący bezpośrednio po rozwiązaniu stosunku pracy. Przepis bowiem nie wskazuje na konieczność bezpośredniego przejścia na emeryturę po ustaniu zatrudnienia. Jedynym wymogiem jest natomiast istnienie między tymi zdarzeniami związku. Powszechnie wiadomym jest, że związek ten ujęty jest szeroko.

Związek ten może być czasowy, przyczynowo - skutkowy lub funkcjonalny.

W związku z tym, że przepis art. 87 ust. 2 Karty Nauczyciela i art. 92¹ § 1 k.p. posiadają taką samą treść, orzecznictwo do art. 92¹ k.p. zachowuje swą aktualność także na gruncie przepisów Karty Nauczyciela.

Jeżeli chodzi o związek czasowy, to wskazać należy, że dopuszczalne jest istnienie odległości czasowej pomiędzy ustaniem zatrudnienia, a nabyciem uprawnień emerytalnych, jednak mimo wszystko odległość ta musi wskazywać na związek pomiędzy obydwojma zdarzeniami.

W przedmiotowej sprawie pomiędzy ustaniem zatrudnienia powódki, a nabyciem przez nią nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego upłynęły prawie 4 lata. Taka odległość czasowa pozwala na przyjęcie, że doszło do zerwania związku czasowego pomiędzy jednym a drugim zdarzeniem.

Ze związkiem przyczynowo - skutkowym mamy do czynienia wtedy, gdy rozwiązanie stosunku pracy następuje dlatego, że pracownikowi przysługuje prawo do świadczenia w związku z ustaniem zatrudnienia. Ustanie zatrudnienia w pewnym wieku pracownika pociąga za sobą skutek w postaci uzyskania prawa do emerytury czy świadczenia kompensacyjnego. Następstwem przejścia pracownika na emeryturę jest rozwiązanie stosunku pracy. W wyroku z 11 października 2007 r. Sąd Najwyższy wyjaśnił, że z art. 92¹ § 1 kp wynika, że użyte w nim sformułowanie „przejście na emeryturę” oznacza zamianę statusu pracownika lub pracownika-emeryta na status wyłącznie emeryta, w związku z czym przewidziana w tym przepisie odprawa emerytalna przysługuje pracownikowi, jeżeli rozwiązanie stosunku pracy nastąpiło w związku z tak rozumianym przejściem pracownika na emeryturę.

W sprawie nie zachodzi także związek przyczynowo - skutkowy, bowiem przyczyną ustania zatrudnienia powódki była likwidacja szkoły, a nie przejście na świadczenie kompensacyjne, w związku z nabyciem to niego uprawnień. Nie ma powiązania pomiędzy likwidacją szkoły skutkiem czego powódka utraciła zatrudnienie, a nabyciem przez nią po 4 latach świadczenia kompensacyjnego.

Między rozwiązaniem stosunku pracy, a nabyciem prawa do świadczenia może zachodzić także związek funkcjonalny. Związek funkcjonalny występuje wtedy, gdy rozwiązanie stosunku pracy następuje przed spełnieniem warunków uprawniających do emerytury lub renty inwalidzkiej, ale nabycie prawa do jednego z tych świadczeń i przyznanie świadczenia po ustaniu zatrudnienia jest konsekwencją sytuacji bezpośrednio poprzedzającej rozwiązanie stosunku pracy. Wyrażenie „w związku” jest bowiem szersze od wyrażenia „z powodu” i pozwala objąć prawem do odprawy te sytuacje, w których rozwiązanie stosunku pracy nie zbiega się ściśle w czasie z nabyciem przez pracownika prawa do emerytury lub renty inwalidzkiej. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 1 kwietnia 2015 r. II PK 136/14 stwierdził, że roszczenie pracownika o wypłatę odprawy powstaje w dacie przejścia na emeryturę lub rentę. W tym bowiem dniu następuje spełnienie wszystkich ustawowych warunków uzyskania odprawy.

Związek czasowy lub funkcjonalny między rozwiązaniem stosunku pracy a przejściem na emeryturę zostaje zachowany w pewnych wypadkach także wtedy, gdy spełnienie wszystkich przesłanek nabycia prawa do emerytury nie nastąpiło przed rozwiązaniem stosunku pracy, lecz w niedalekiej przyszłości po tej dacie, a z okoliczności sprawy wynika, że rozwiązanie stosunku pracy doprowadziło do skorzystania przez pracownika z przysługujących mu uprawnień z ubezpieczenia społecznego.

W wyroku tym sąd wskazał na bezpośredniość zdarzeń, tj. uzyskanie prawa do emerytury bezpośrednio po zakończeniu pobierania zasiłku chorobowego. Zatem związek funkcjonalny zostaje zachowany przez ciągłość zdarzeń. Wystarczy bowiem, że występuje określone następstwo w czasie między rozwiązaniem stosunku pracy, a uzyskaniem świadczenia.

W sytuacji kiedy powódka uzyskała nauczycielskie świadczenie kompensacyjne po 4 latach od ustania jej zatrudnienia trudno przyjąć, że zachowane zostało następstwo zdarzeń. Miał miejsce raczej splot zdarzeń, który umożliwił powódce nabycie tego uprawnienia, wynikający z faktu, że powódka przez cały ten okres nie podjęła zatrudnienia. W takiej sytuacji trudno przyjąć, że powódka świadomie nie podejmowała zatrudnienia, aby utrzymać związek funkcjonalny pomiędzy ustaniem stosunku pracy, a nabyciem prawa do świadczenia kompensacyjnego.

Oznacza to, że związku funkcjonalnego należy upatrywać pomiędzy nabyciem prawa do świadczenia kompensacyjnego a niemożliwością znalezienia pracy, a nie pomiędzy nabyciem prawa do świadczenia kompensacyjnego a ustaniem stosunku pracy.

Nawet gdyby jednak przyjąć, że powódka świadomie nie podejmowała zatrudnienia w celu utrzymania powyższego związku, oznaczać to będzie, że nabycie przez nią prawa do świadczenia kompensacyjnego pozostaje w związku funkcjonalnym z powstrzymaniem się przez powódkę od zatrudnienia, a nie z ustaniem zatrudnienia.

Mając powyższe na uwadze sąd oddalił powództwo.

O kosztach sąd orzekł na mocy art. 98 k.p.c. oraz na mocy § 2 pkt 5 w zw. z § 9 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych /Dz. U. z 2015 r. poz. 1804 ze zm./ i zasądził od powódki na rzecz pozwanego kwotę 2 700 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, stanowiącą minimalną stawkę.